

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek, Zápolya-n. 1.,
 a) a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Zápolya-n. 1.
 hová a hirdetések, az előfizet-
 ések és a lap szétküldésére
 vonatkozó felszólalások inté-
 zendők.

Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 K
 Félévre ——— 12 K
 Negyedévre ——— 6 K
 Egy hóra ——— 2 K
 — Egyes szám ára 8 fillér. !

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtat-
 nak el. Azonkívül az összes
 hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünnep-
 napok kivételével mindennap
 délután 5 órakor

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 254. szám.

Kedd, november 7.

Magyar válság, osztrák válság.

Nagybecskerek, nov. 7.

A magyar és osztrák monarchia a leg-
 komplikáltabb összetételű államalakulások
 közé tartozik. Természetes tehát, hogy ál-
 landó politikai válságok uralkodnak benne
 ha nálunk nem, úgy a szövetségesünkél,
 aki még hozzá több mint szövetségesünk.

Eddig rendszeresen valami változó rend-
 szer volt a két állam politikai válságaiban.
 Hol nálunk állt fejetetején a helyzet, hol
 odaát.

Most azonban mind a két oldalon egy-
 szerre borult föl a helyzet s így a kettős
 monarchiára különösen súlyos állapotok
 következnek.

Csak hogy odaát még észszerűbb és
 mondhatjuk haladottabb az államrendszer.

Odaát, ha a népek, fajok, pártok veze-
 tői felborítják a helyzetet s lehetetlenné
 akarják tenni az államéletet, van egy ul-
 tima ratio, amely megakadályozza, hogy az
 államban élő népek életműködése el ne
 metszessék oktan politikai és faji torzsal-
 kodásokkal, amelyeket a vezető emberek
 legtöbbször hiúságból s egyéni hatalmi vá-
 gyakból keltenek.

Mert de hogy a népek veszekszenek.
 Csak a vezetők és csak ők vesztik össze
 azután a népeket szemfényvesztő jelsza-
 vakkal. A népek élni akarnak. Rendet, em-
 beri megélhetést, kulturális haladást, gaz-
 dasági fejlődést kívánnak. Ez pedig csak
 rend és nyugalom között lehetséges.

Odaát hát csinálnak rendet az ultima
 ratioval, a tizennegyedik paragrafussal, a
 mely az államélet hajóját a szürteken át-
 viszi s a népek szociális, gazdasági és kul-
 turális érdekei nem szenvednek kárt.

De nálunk megakad az egész államélet
 néhány hatalmi tultengésben, szereplési
 viszketegekben szenvedő emberen, néhány
 holt paragrafuson, amely nem is törvény
 s amelyet úgy magyarázhat egy terrorista
 csoport, ahogy akarja s ahogy a maga
 önis céljainak megfelel.

És ezen azután hónapokra, sőt évekre

megakadhat nálunk az államélet, kultu-
 ránk, gazdaságunk, szociális fejlődésünk
 s a népek nyögnek a szociális nyomorban
 néhány nyomtatott sor miatt, amelyet ház-
 szabályoknak neveznek.

Ezért súlyosabb a magyar vál-
 ság mindig mint az osztrák válság s ezért
 fejlődőttebbek odaát az emberi élet minden
 feltételei, míg nálunk csak a legnagyobb
 erőfeszítéssel lehet évtizedenkint egyet-
 egyet előre lökni az államélet hajóján.

Ezeknek az állapotoknak véget kell
 vetni. A szabadság hazugságait el kell dob-
 nunk magunktól. Szabadság a hányt ve-
 tett nyomorúságos, kinlódó életben nincs.
 A szabadság csak a rendben, nyugalomban
 virul. Sohasem lesz olyan társadalmi és
 gazdasági rend, amely megtűrje az anar-
 kiát, sőt minél fejlődőttebb lesz a társa-
 dalmi rend, annál nagyobb fegyelmet és
 békét kíván, mint ahogy az őstermeszterben
 amely maga a legkövetesebb rend, lehe-
 tetlen a fegyelmetlenség.

Nálunk is, haladásunknak első felté-
 tele eldobni az utból a rendbontó sziklákat,
 amelyek még csak nem is sziklák, hanem
 festett betűk, üres szövegek. És aki ennek
 vakságában vagy gonoszságában utjába
 áll, azt le kell gázolni. Az élet rendet, nyu-
 galmat és munkálkodó mozgalmat követel
 s aki ennek utjába áll, az utjába áll az élet-
 nek, a fejlődésnek, az államnak, az emberi-
 ségnek és a szabadságnak is.

A nagybecskereki szabad liceum.

— Az ideai előadások. —

Nagybecskerek, nov. 7.

A Torontálvármegyei Közművelődési
 Egyesület már megkezdte a nagybecske-
 reki szabad liceum ideai előadásainak előké-
 szítését. Az egyesület elnöksége e végből
 tegnap estére értekezletet hívott össze, a
 melyen megbeszéltek az ideai előadásokat,
 sőt nagyrészt megállapították az előadások
 sorrendjét is.

Az értekezleten dr. Vincze Erő

megyei főjegyző, a kultúregyesület igazga-
 tója elnököl s megjelentek: Knyaskó La-
 jos a liceum igazgatója, Somfai János a
 kultúregyesület titkára, Bielek Antal,
 Strosz Béla, Burget József, Steitmann An-
 tal, Kalesok Leo, Vajda Lajos, Szenes
 Adolf, Szalaváry Ede, Török Ferenc, dr.
 Fialowszky Béla, dr. Báthory Endre, dr.
 Stern Lázár, Kaufmann István, dr.
 Heinermann Alajos, Osztie Béla, Fischer
 Mór, Mayer Jenő.

Dr. Vincze Erő elnök megnyit-
 ván az értekezletet, felkéri Knyaskó La-
 jos a liceum igazgatóját, hogy tegyen elő-
 terjesztést az ideai liceális előadások dolgá-
 ban. Knyaskó Lajos mindenekelőtt előadja
 azt a nehézséget, hogy az ideai liceális
 előadások helyisége, a felső kereskedelmi
 iskola diszterme iskolai előadásokra van
 lefoglalva s így onnan minden alkalommal
 az iskolai asztalokat, szereket ki kell hor-
 dani. Ezért más helyiségről kellene gond-
 oskodni.

A helyiség kérdése körül élénk eszme-
 csere indult meg s az értekezlet egyhangu
 felfogása odairányult, hogy elsősorban
 minden esetre a régi helyiségben kell meg-
 kísérteni az előadások megtartását s csak
 ha ez kivehetőnek bizonyulna, akkor
 volnának áthelyezendőek az előadások új
 helyiségbe.

Ami az előadásokat illeti, Knyaskó
 Lajos igazgató előadja, hogy az ideai cik-
 lus november 19-én kezdődne s 18 liceális
 előadást és egy irodalmi és művészeti mati-
 nét foglalna magában.

Az előadók és előadások az eddigi
 megállapodások szerint a következők vol-
 nának:

November 19. A vasut. (Vetített ké-
 pekkel.) A színházban.

November 26. Kalesok Leo főgimnáziumi tanár. „Az arany.” (Vetített ké-
 pekkel.)

December 3. Vajda Lajos főgimnáziumi tanár. „A kurucok.” (Vetített ké-
 pekkel. Enekekkel. Szavalattal.)

December 10. Strosz Béla városi fő-
 jegyző. „A tüzoltás.” (Vetített képekkel.)

December 17. Burget József főgimnáziumi tanár. Természettudományi előadás. (Vetített képekkel.)

December 26. Steitmann Antal főgimnáziumi tanár. „Nagybecskerek múltja.”
 1912 január 7. Vajda Lajos főgimn.

„TORONTÁL” tárcája.

Mimi regénye.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

A „Holdvilághoz” címzett negyedrendű
 éjjeli kávéháznak igen különös törzsven-
 dégei voltak. Este 9 óra körül olyan pon-
 tosan megjelentek, hogy ha valaki hiány-
 zott közülök, az bizonyosan beteg volt.
 Csak a „művész” körökhöz tartozók szál-
 lingóztak éjjel tájt elő. Ez utóbbiak közé
 tartozott Mimi kisasszony, ki egyuttal a
 társaság szellemi vezetője is volt.

Szép tehetségekkel kezdte meg annak
 idején pályáját a deszkákon. A kritikusok
 fényes jövőt jósoltak neki s tényleg, egyik
 sikere a másikat követte s már-már ott
 volt, hogy a főváros egyik legelőkelőbb
 színházában primadonnává léptetik elő,
 amikor egy véletlen baleset minden terveit
 és álmait keresztülvágta. Sétakocsizás al-
 kalmával kiborult kocsijából és eltörte bal
 karját. A csontok olyan szerencsétlenül
 forrtak össze, hogy karja béna maradt. E
 csapás annyira leverte, hogy több ízben ön-
 gyilkossá akart lenni, azonban kísérletei
 nem vezettek eredményre. Végre is bele-
 törődött sorsába; egy mulatóban szerződ-

tették mint énekes nőt, igen kellemes szop-
 rán hanggal rendelkezett.

Vegyük azonban közelebbről szem-
 ügyre. Ott ül szokott helyén, az asztalfőn.
 Harmine év körüli feltűnő szép arcú nő.
 Vonásai bágyadtak a sok éjjelezéstől, de
 oly szabályosak, hogy bármely magas-
 rangú hölgynek becsületére válnának.
 Hajkoronája fejedelmi, szintugy termete
 is. De mind hiába. Az a kar fel van kötve
 s mozdulatlan. Mindent leront ez a körül-
 mény. Tudatában van ő ennek s éppen
 azért nem is látni mosolyogni sohasem.

A füstös szobában egy álmos pincér
 lézeng csak, éjjel már régen elmúlt. Mimi-
 től jobbra ül Pázsit ur, festő, távolabb
 Krausz ur, könyvelő, azután Bugyi ur, ma-
 gánhivatalnok, Neuroth ur, műlovar. Bal-
 ról ketten foglalnak csak helyet: Szovátai
 ügynök ur és Bumpuler villamos szerelő ur.
 Mindegyik előtt valamely ital áll.

Mimi beszél. A hitatosan hallgatják.

— Bizonyomra mondom, egy hajszá-
 lon mult, hogy grófné nem lettem. A kis
 Somberky gróf majd megbolondult utá-
 nam. Csak azt várta, hogy primadonna le-
 gyek, tüstént elvett volna. Azonban, saj-
 nos, az istenek megirigyelték boldogságo-
 mat. Mi lett belőlem?! Nagy nehezen von-
 szolom át életemet egyik napról a másikra.
 Nagyon nyomorultnak érzem magam...

Nagyot sóhajtott s fenéig itta a po-
 harában levő zöldes pálinkát.

Pázsit hizelegni akart, hozzátette,
 hogy:

— Gyalázatos egy ember az a gróf,
 így is elvehető volt. Csak ne volnék
 olyan koldus, mint amilyen vagyok, majd
 megmutatnám én annak az urnak...

— Számár vagy, — ezt Krausz mon-
 dotta. Egy grófnak épkézlábu asszony kell
 mert különben nincs ki a kilenc águ
 korona.

— Hiábavaló beszédek ezek — mondja
 Szovátai. A megtörtént dolgokon változ-
 tatni nem lehet. Beszéljünk inkább arról,
 befogadjuk-e közénk Malonyait? Nagyon
 kért, hogy protegáljam ide. Okos és jó fiu,
 nincsen senkije. Köztünk jól el tudna szó-
 rakozni.

Mindannyian Mimore néztek, ő tőle
 függött: helyet foglalhat-e asztaluknál
 Malonyai, vagy nem.

Mimi szemei különösen csillogtak.
 Alig érthető, halk hangon mondotta:

— Malonyai nekem nem tetszik. Tul-
 okos és bölcselkedő, amellettt goromba. Én
 azt tartom, maradjon ő csak magának, ne
 rontsa el a köztünk uralgó szép egyet-
 értést.

— Ugy van, helyes. Maradjon ott, ahol

tanár. „Bosznia és Hercegovina.” (Vetített képekkel.)

Január 14. *Perl Mihály* felső keresk. isk. tanár. „A cukorgyártás.” (Vetített képekkel.)

Január 21. *Kaufmann István* gazdasági egyleti előadó. „A szövetkezetek.”

Január 28. *Kalcsok Leo* főgimnáziumi tanár. „A renaissance.”

Február 4. *Bielek Antal* m. tb. főjegyző. „Az örök harc a természetben.”

Február 11. *Török Ferenc* polgári isk. tanár. „Erdély történetéből.” (Vetített képekkel.)

Február 18. Dr. *Báthory Endre* köz-kórházi főorvos. Fejlődéstani előadás.

Február 25. *Szenes Adolf* polgári isk. tanár. Fizikai előadás. (Kísérletekkel.)

Március 3. Dr. *Dobreczky Sándor* orsz. képviselő. „Nem adózunk.” (Uránia előadás vetített képekkel.)

Március 10. Dr. *Klein Mór* főrabbi. Irodalmi előadás.

Március 17. *Csász Imre* kegyesrendi tanár. „A nő védelme.”

Március 24. *Osetic Béla* énektanár. Zene-történelmi előadás. (Énekszámokkal, zenével.)

Ezenkívül *Kunos Ignác* az európai híri orientalista a budapesti keleti akadémia igazgatója is kilátásba helyezte, hogy hajlandó Nagybecskerekben előadást tartani, amelynek idejét később állapítják meg.

HIREK.

Tájékoztató.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Nov. 13. A közig. bizottság ülése.
Nov. 16., 17., 18., 19. országos vásár.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 9 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 145 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

— **Iparengedélyek.** A legutóbb tartott iparhatósági ülésen ketten kaptak újabb iparengedélyt és pedig *Király Mihály* és *Lázár Rófos*, divat- és rövidáru kereskedésre és *Schneider József* fogmüiparra.

— **A hadkötelesek sorshuzása.** A városi főjegyzői hivatal közli, hogy az 1889., 1890. és 1891-ben született katonakötelesek folyó évi nov. hó 4-éig tartoznak jelentkezni a városi főjegyzői hivatalban. Az 1891-ben született helybeli katonakötelesek sorshuzását pedig az 1912. év január hó 6-án fogják meg-ejteni a régi esküdtzéki teremben.

— **Lelkészképesítő vizsgák.** Mint Temesvárról jelentik, a gör. kel. szerb püspöki aulában megtartott lelkészi pályázati vizsgálaton *Gagyanszky Milivoj* fényei és *Arszkin Lázár* feketetői pléb. adminisztrátorok képesítették.

eddig volt. Nincs reá szükségünk. Egyhangu volt a határozat.

Pedig Mimi ezalatt másként gondolkodott.

Az tartotta, Malonyai nagyon becsületos, igen jó fiu, vétek lenne, ha ezek közé kerülne, akik egy hajító fát sem érnek meg mást is érzett e poéta-fiu iránt. De azt még magának sem merete bevallani. Ó, a nyomorék mit is akarna egy daliás, egészséges ifjútól?!

Mikor legnehezebb szerepeiben lépett fel, nem volt oly elfogult, zavart, mint most. Midőn hercegnő gyanánt fényes társaságot kellett fogadni, sokkal nyugodtabb volt, pedig akkor ezer és ezer szem leste. Most pedig csak egy szempárral lesz dolga. Kiesiny szobájában Malonyait készült fogadni. Megígérte, hogy meglátogatja, még sohasem volt nála.

Az egyszerű butorok ragyogtak a tisztaságtól, az asztalon még virág is állott. Mimi kedvenc virágai, őszi rózsák. Nagyon reáilletett e virágokról szóló dal. Talán azért is kedvelte őket annyira.

Belépett a fiatal ember. Szerényen köszönt és kezét csókolt a fiatal leánynak.

Milyen különbség vol e két arc között. Mindegyik egyformán szép, mégis az egyik életerőtől duzzadó piros, a másik beteges, halovány.

Az ifju elkezdett csöndes hangon beszélni. Szemeit lesütötte, de azért folyékonyan, értelmesen hangzott a szó ajkairól.

— **Köszönet.** Dr. *Vinczevidy Ernő* urnó 10 koronát adományozott a „Gyermekbarát”-egyletnek, mely nemeslelkű adományért hálás köszönetet mond az egylet vezetőségére.

— **Koleragyanus esetek Nagybecskerekben.**

Némi szünet után megint felütötte a fejét a kolera Nagybecskerekben. Három cukorgyári munkás betegedett meg tegnap koleragyanus tünetek közt s így ugy látszik, hogy a cukorgyár tájékán fertőzött bacillushordozó emberek vannak, mert már másodizben fordult elő ott kolera. A koleragyanus tünetek között megbetegedett emberek Szanyó József 38 éves, Farkas József 41 éves és Umdoba János 34 éves cukorgyári munkások, akik tegnap délelőtt betegedtek meg koleragyanus tünetek között. A betegeket rögtön kiszállították a járványkórházba, a polgármester pedig intézkedett a legmesszebbmenő övintézkedések iránt.

A vármegyében csak Felsőaradin fordult elő két újabb koleraeset. Hronyecz Zsuzsa nevű asszony és Pekár Pál községi esküdt betegedett meg tegnap s Pekár meg is halt. Dr. *Haidegger Lajos* m. főorvos tegnap kiért Felső- és Alsóaradi községben az övintézkedések ellenőrzésére ma pedig Basahidra ment ugyane célból.

— **Különös baleset.** Nem mindennapi baleset érte a napokban *Stimmler Oltó* pancsovai gazdálkodót *Stimmler* a revaujfalui uton kocsizott, amikor éppen akkor röppent a levegőbe *Szenessy Albin* kádár harminc libája. A libák közül néhány a lovakra szállt, amire ezek megbokrosodtak s vadul elvágattak. A kocsin ülő *Stimmler* és kocsisa a lovak közé estek, de szerencsére csak könnyebb sebeket szenvedtek, a kocsi azonban összetört.

— **Gyujtogatók boszuból.** Nagylajosfalván történt a napokban, hogy ugy éjjel 11 óra tájban *Juricza János* földmives ablakából kitekintve, világosságot vett észre, mire kiment az udvarra. Amint kilépett, akkor esapott fel a láng három helyen is az udvaron levő takarmányból s onnan egy régi ellensége lépett elő, ki szó nélkül lépett ki a kapun s eltávozott. Hamar oltáshoz láttak, de teljesen hamuvá égett három boglya tengeri, egy boglya széna és egy hosszú kanzal szalma. A takarmány biztosítva volt. A gyujtogatót a csendőrség hamar kinyomozta, amelynek bevallotta, hogy boszuból követte el a gyujtogatót.

— **A leány miatt.** Mint Pancsováról jelentik, ott a napokban este *Galló Mihály* nevű legény megtámadta *Barbuleszku Györgyöt* és késsel hátra szurta, ugy hogy *Barbuleszku* életveszélyesen megsebesült. *Galló* egy leány miatt támadt boszuból *Barbuleszkura* s ezért szurta le. A kését letartóztatták.

— **Megölte a feleségét.** Véres gyilkosság történt tegnapelőtt este Felsősztamorán (Románsztamora) *Blazsován János* oda-

való gazdálkodó agyonlőtte feleségét. *Blazsován János* jómódu földmives már évek óta boldogtalan életet élt feleségével, született *Todoreszku* Giucával. A férj szülei kényszerítették rá arra, hogy a leányt elvegye. *Blazsován* nem szerette feleségét s így pokol volt az asszony élete. A férj idejét folytonos koreszmázással töltötte. Tegnapelőtt este is a koreszmából jött haza *Blazsován*. Vele volt feleségének bátyja, *Todoreszku György*. Az asszony éppen a vacsorát tette az asztalra. Eleinte csendben éttek, de azonban valami szóváltás támadt az asszony és a férj között. *Blazsován* hirtelen felugrott, kiszaladt az istállóba, magához vette vadászfegyverét, majd visszament a szobába és a sörétre töltött puskát rásütötte feleségére. A sörétek az asszonynak a torkát teljesen szétromosították ugy, hogy rögtön meghalt. *Blazsován* ellen, aki tegnap reggel önként jelentkezett *Fehér Antal* központi vizsgálóbírónál, az eljárás megindult. *Blazsován* további intézkedésig egyelőre fogva marad.

— **A feledékeny ember.** Pancsován a napokban *Brankov György* rőfőskereskedőhöz beállított *Vukor János* pancsovai lakos és 40 drb. különféle kendőt magához vett azzal a kijelentéssel, hogy *Parosetics* kereskedésében akarja valakinek megmutatni. A kendőket elvitte s talán meg is mutatta valakinek, azonban elfelejtette, hogy azt vissza kell vinni, vagy kifizetni. Ezért a feledékenységeért a csendőrök tapintatlanul letartóztatták.

Törvénytörések.

A mulatság vége.

— **A lövöldöző utmester.**

Nagybecskerek, nov. 7.

A nagybecskereki esküdtbírótság ma egy kocsmai mulatság esattanóját tárgyalta. A csattanó egy revolverlövés volt, amelyet *Kovács Márton* módosi törvényhatósági utmester intézett *Kiss Ernő* módosi gyógyszerészszegédre. A módosi Bitsch-féle vendéglőben történt az eset még január hó 13-án, amikor a kocsmában egy nagyobb társaság mulatott, amelyben *Kovács Márton* és *Kiss Ernő* is jelen volt.

Mulatság közben a két ember összeveszett s ennek során *Kovács Márton* annyira dühbe jött, hogy revolvért rántott s rálőtt *Kiss Ernőre*. Serencsére a golyó józanabb volt s nem találta a gyógyszerészszegédet, de azért az utmester a bíróság elé került, mert az ügyész szándékos emberölés büntetnének kísérletével vádolta.

Ma tárgyalta az esküdtbírótság *Kovács Márton* ügyét s a mai tárgyaláson a bíróság a következőképen alakult meg: Elnök: *Junker János*, szavazóbírák: *Junga Aladár*, *Szilágyi Lajos*, ügyész: dr. *Czenger Nándor*, jegyző: *Szahn Tóth István*, védő: dr. *Kartal Arpád* ügyvéd és orvosszakértő *Schimpl János* dr.

megelégette szenvedéseimet, egy angyali jóságu embert vezetett hozzám, ki nemsokára férjem leend...

— **Bocsáss meg Mimi,** hogy közbe vágok, talán csak nem Malonyairól beszélsz? — mondja Pázsit. Ugy tudjuk, neki esze ágában sincs téged elvenni. Különböztet Bumpier barátunk többet tud mondani erről a dologról.

Bumpier ártatlan ábrázattal veszi elő a levelet, csak annyit mondott:

— Itt van szomszédnőmmnek, *Barány Terinek* szóló levél. Tegnap kellett volna átadnom, de nem volt időm reá.

A leány elsápadt, villámló szemmel nézte a levelet, mely földi boldogságát végleg aláásni készült. Össze akarta tépni, de mégis meggondolta a dolgot, a keserű poharat fenéki ki akarta üríteni. Felbontotta a levelet és elolvasta. Csak annyit állott benne, ne adjon Teri a Mimiről szóló hírekre semmit sem. Közönséges utcai viszony az egész, semmi egyéb...

Senki sem vette észre, hogy Miminek szívét zúzták össze, hiszen halvány arca csak egy árnyalattal lett halványabb.

Nem történt ezután semmi különös. Egy közönséges, szürke temetés volt esupán, melyen csak az tünt fel, hogy a koporsón igen sok őszi rózsák volt összehalmozva.

De nem volt esoda, hiszen levélhullás ideje, ősz volt...

D. Bodó Mátyás.

Esküdtek: Fichtel József, Fajka Imre, Szohn Károly, Sándor József, Pókai János, Major János, Klein József, Borbély Gergely, Giljum János, Banay Lajos, Wohlfart Ádám és Ember Antal.

A formások után a vádlottak hallgatják ki, aki azzal védekezik, hogy a tett elkövetésekor nagy mértékben ittas volt. Ezután a sértettet és az orvosszakértőt hallgatják ki s majd a tanukat szólítják elő. Ítélet csak este felé lesz.

§ **Aki a saját leányába szerelmis.** A késő éjjeli órákig tartott tegnap *Vlaskalin* Zsárko bűnügyének tárgyalása s azzal végződött, hogy az apósgyilkost az esküdtek erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntettében *bűnösnek* mondták ki és ennek alapján a bíróság 2 és fél évi börtönrre, — melybe az 5 hónapi vizsgálati fogságot beleszámítják — ítélte a vádlottat. Bünpártolással vádolt nejét és ennek anyját özv. Popov Györgynét azonban *felmentették*.

TÁVIRATOK.

Berzeviczy elnök lemondása.

A képviselőház mai ülése. — Berzeviczy levele. — A pártok álláspontja.

Budapest, nov. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A tegnapián még fokozottabb lázas érdeklődéssel nézett a politikai világ és az egész magyar közvélemény a képviselőház mai ülése elé. A mai ülésre volt ugyanis bejelentve Berzeviczy Albert házelnök lemondása, ami a nagy parlamenti harc kezdetét jelenti. Az izgalmas várakozás, amely ezzel kapcsolatban már a mai napra nagy vihart várt a képviselőházban, ebben a részben esalódott. A lemondás ugyanis megtörtént, de komoly ünnepélyes keretben. Viharos kitörések azonban nem nyilvánultak meg a mai ülésen s a kép inkább olyan volt, mint egy nagy megrázó gyászszertartás, amely siri esőndben folyik le s csak utána törnek ki a viharzó indulatok.

Berzeviczy elnök lemondó levele egy komoly, mélyreható és súlyos vádirat az ellenzék, illetőleg azok ellen, akik a parlament munkaképességét megakadályozták s áldatlan harcokkal az alkotmányt s a parlamentet a guny tárgyává tették s a békés munkának s az ország fejlődésének útjába álltak.

Az ellenzéki pártok valamennyien érezték is a lesújtó vádat s valamennyien esőndben némán hallgatták Berzeviczy levelét és sietve járultak hozzá az elnöknek ahhoz az indítványához, hogy küldöttséggel kérjék fel lemondásának visszavonására. Ennek természetesen nem lehet eredménye s így a parlamentben rendkívül súlyos napok következnek, amelyek persze legsúlyosabban az ellenzékre fognak nehezedni, mert az obstrukció ellen irányuló harcban a kormány és pártja maga mellett találja az ország közvéleményének óriási többségét.

A képviselőház ma még talán mozgalmassabb képet mutatott, mint tegnap. Az üléssterem és valamennyi karzat mind zsúfolásig telve van. Megállapítható, hogy emnyi képviselő még nem volt jelen a képviselőházban. Fölvonult *Khuen-Hédervary* Károly gróf miniszterelnökkel élén a kormány minden tagja is.

Náray Lajos alelnök fél 11 órakor nyitja meg mély esőndben az ülést s előadja, hogy Berzeviczy Albert elnök levelet intézett hozzá. A levelet átadja dr. *Mihályi* Péter jegyzőnek, aki azt felolvassa.

Berzeviczy Albert lemondó levelében

elmondja, hogy midőn az országgyűlés elején elfoglalta az elnöki széket, tisztában volt a nehézségekkel, de élt benne a hit, hogy elnök tisztében szigorú lelkiismeretességgel, pártatlanul és függetlenül járva el, a parlament munkássága nem akad meg

Ez volt neki és elnöktársainak a fő törekvése s tevékenységük odairányult, hogy a parlament minden tényezője ragaszkodjék ne csak a házszabályok betüsterint való megtartásához, hanem annak szelleméhez, amint azt az ország érdekei megkívánják. Fájdalom azonban, hogy ebben a hitében esalódott. A parlament egyes csoportjai a házszabályok formájába kapaszkodva megakasztották minden munkát s gunytárgyává tették a parlamentet. (Hosszantartó zajos taps a jobboldalon.) Elnöki székének elfoglalása óta az általa vallott elvek korlátai között mindent megtett, hogy az áldatlan állapotok megszűnjenek s bár sok jóindulattal találkozott, fáradozásait siker nem koronázta. Megvált tehát állásától s amidőn köszönetet mond a tapasztalt jóindulatért s megköszöni elnöktársainak, valamint tisztársainak támogatását, azon hő óhajlásának ad kifejezést, hogy vajha a józan hazafias belátás kerekednék fölül s megóvná alkotmányunkat és parlamentünket attól a legsúlyosabb veszedelemtől, a mellyel az anarchia fenyegeti. (Hosszan tartó taps és éljenzés a jobboldalon.)

Az elnökség indítványa.

Náray Lajos alelnök meleg szavakkal méltatja Berzeviczy Albert nagy érdemeit s indítványozza, hogy küldjön ki a képviselőház küldöttséget Berzeviczy Alberthez s kérje meg őt, lemondásának visszavonására s állásában való megmaradására.

A pártok állásfoglalása.

5 perc szünet után *Kossuth* Ferenc szólal fel pártja nevében s kijelenti hozzájárulását az indítványhoz.

Holló Lajos a Justh-párt nevében szintén hozzájárul az indítványhoz, de támadja Tiszát, a békekeció sikertelensége miatt.

Rakovszky István a néppárt nevében járul hozzá az elnökség indítványához, de szintén Tiszát támadja s politikai becületességéről szól, azt fejtegeti, hogy ő az oka, hogy a 9-es bizottság programja nem valósult meg.

Tisza István gróf személyes megtámadtatás címén szólal föl s kijelenti, hogy a 9-es bizottság programjából csak a nyelv és jelvénykérdés nem valósult meg. A politikai becsülete fölött pedig személyesen fog örködni.

Rakovszky István kijelenti, hogy nem akarta Tiszát sérteni, amire még *Tisza* válaszol röviden.

Ezután még *Károlyi* József gróf a pártokivüli 48-asok, *Szabó* István a gazdapárt nevében járul hozzá az elnökség indítványához s ezzel az ülés két órakor véget ért.

Az elnöki lemondás megobstruálása.

Budapest, nov. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az ellenzék, hogy az elnök-választást lehetetlenné tegye, abban állapodott meg, hogy már Berzeviczy lemondását obstruálja meg s eddig 45-en iratkoztak fel a lemondáshoz kapcsolt elnöki indítványhoz szólásra.

A horvát országgyűlés feloszlatása.

Budapest, nov. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Zágrábról sürgönyzik,

a horvát országgyűlést ma a királyi kéziratral feloszlatták. Az új választásokat néhány nap múlva írják ki.

Az olasz-török háború.

Budapest, november 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, az olasz kormány kijelentette, hogy ha Törökország nem hajlandó a békére, akkor a hadjáratot az egész aegai tengerre kiterjeszti s a háború területének megnövekedéséért nem csak Törökország, hanem mindazok a nagyhatalmak felelősek, akik Törökországra befolyást gyakorolnak.

Budapest, nov. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tripoliszból Berlinbe érkező táviratok egybehangzóan jelentik, hogy Tripolisban nov. 3-án a törökök és olaszok között nagy csata volt, amelyben az olaszok súlyos veszteséget szenvedtek.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

131—1237

4204—1911. szám.

1087—1.1

Hirdetmény.

Révaujfalu község nyilvános árverésen eladja a tulajdonát képező 11 dbr kiselejtezt mangalica fajtájú tenyészkanját f. évi november hó 12-én d. e. 10 órakor.

Révaujfalu, 1911. évi november hó 1-én.

Kiss Károly,
jegyző.

Birgyán Pál,
bíró.

A törökkanizsai járás főszolgabírájától.
6474. V. 1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye törökkanizsai járáshoz tartozó *Tiszaszentmiklós* községben rendszerezett, évi 1000 korona fizetéssel díjazott II. s. jegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy jegyzői oklevél s eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonylattal felszerelt kérvényüket f. hó 21-ig nálam adják be.

Törökkanizsán, 1911. november hó 1.

1088—1.1

Tallián Emil, főszolgabíró.

Cegjobb

**karlóczai
ÜRMÖS**

kapható

Risztits Pájó-nál.

1071—3.3

Ujvidéki Orient ásványviz

a párisi kiállításon a „Grand Prix“-vel, aranyéremmel és diszoklevéllel, a római kiállításon a „Gran Premio“-val, aranyéremmel és diszoklevéllel kitüntetve; kristálytiszta, bakteriummentes, lithiumdus, legegészségesebb, legkellemesebb, üdítő-, gyógy- és borital, meghódította az egész országot.

Kapható Nagybecskereken mindenütt. Vezérképviselő:
Torontáli Agrárbank.

Kérjünk és igyunk Orient ásványvizet!

1010—20.20

